

Miért üres?

Naponta százak ráncolják össze homlokukat, amikor cihaladnak a Fáklya mozi melletti pavilon előtt. A múltkor egy férfi így szellemeskedett társának: — Ki tanyája ez a nyár-fás? — A kifejezés igen fedi a valóságot, hiszen az építőipari szakközépiskola nyárfasora és a mozi épülete között található az omnibusz üzemhelyisége. Üresen, porosan, piszkosan. Nagy üvegablakain át belátni a helyiségre, a földön hajdani dekoráció maradványai, néhány szál deszka. Az egyik ablakon kopott, napszitta felirat: a vetőmagbolt elköltözött a Bartók Béla tere. De mikor volt az? Hol van már a tavalyi hó?

Nyomoztam egy ideig a „nyárfás tanya” sorsa után. Előbb azt tudakoltam, hogy kié lehet. Száz közül kilencvenen azt mondták, hogy a MÉK tulajdona. Ez is látszott a legkézenfekvőbbnek, hiszen a korábbi boltokat, zöldség- és gyümölcsüzletet, valamint a kerti szerszámokat és növényvédő szereket árusító a MÉK tartotta fenn. Telefonon kerestem a cég műszaki főosztályát, ahol egy hölgy csodálkozott tájékoztatásomról, s elmondta, hogy régen eladták a beruházási vállalatnak. Hát akkor kérdezzük a vállalatot.

Ott, a szegedi beruházási vállalatnál az igazgató még jobban elcsodálkozott kérdésem. „Hogy mi megvettük volna? Húsz forintunk sincsen ilyen célokra.” Majd elmagyarázta, hogy valamikor a vállalat közreműködésével építették fel az ipari vásárnak kiállítási célokra, s a tanács,

illetve az ipari vásár igazgatósága eladta a MÉK-nek, hogy ott állandó üzletet nyissanak, hiszen az ipari vásár elköltözött a Marx tere. Egyébként a beruházási vállalatnak fogalma nincs arról, hogy kinek a tulajdonában lehet az a pavilon.

Gondoljuk, hogy mégis csak van törvényes gazdája az épületnek, még akkor is; ha hosszú ideje nem törődnek vele, s ott áll elhagyottan. Később kiderült, hogy a Szegedi Tervező Vállalaté. Valamit kezdeni kellene azzal a pavilonnal. Rebesgették azt is, hogy a tervezők kívánják műteremnek berendezni a fából készült üzemhelyiségeket. De ez valószínű csak félrehallás lehet, hiszen az a hely nem volna alkalmas olyan célokra. Bár, a tervezésnél maradványok elképzelhető volna viszont, hogy ott egy bemutatótermet rendeznének be: a készülő szegedi városrészek teraszok, talókra elhelyezett makettjeivel, az új létesítmények, vagy a tervezett és a jövőben felépülő érdekesebb épületek kicsinyített másaival. Olyan helyen, a városfejlesztés útjait bemutató térben, talán még az állampolgárok is bátrabban véleményt mondanának, javaslatokat fogalmazhatnának mindannyiunk javára és a város vezetőinek segítségére.

Az előbbi megjegyzés, persze, csak meditatívféle volt, de annyi bizonyos, hogy így, üresen vétek fenntartani egy tágas pavilont. Vagy legyen üzlet belőle, mert ha marad elhagyottan, az a legrosszabb üzlet.

Gazdag István

Drágulnak a fotóvegyeszer

Az év elején sok panasz hangzott el a fotóvegyeszer hiányára. Annak idején a Reanal finomvegyeszer gyár és az OFOTERT vezetői elmondották, hogy a vegyeszer-alapanyagok szinte eltűntek a vilápiacról, s még öt-tíz-szeres áron is csak a legnagyobb nehézségekkel tudtak hozzájutni. A két vállalat, ígéretének megfelelően, a nyár végére felszámolta a hiányt, s amíg a folyamatos ellátást nem tudták biztosítani, nem változtattak az árakon.

A vegyeszer-alapanyagok többszöri és nagymértékű áremelkedésének költség-többletét azonban a Reanal már nem tudja viselni, ezért azt teljes egészében érvényesítik a fogyasztói árakban. Október 15-től emelkedik azoknak a fotóvegyeszereknek az ára, amelyekhez hidrokinnont, metolt és thiszulfátot használnak fel.

A szarvassá vált fiúk

Színes magyar film. Írta Gyöngyössi Imre és Kabay Barna. Rendezte: Gyöngyössi Imre. Operatőr: Kende János. Zenejét szerezte: Jeny Zoltán. Főszereplők: Lukács Sándor, Todor Todorov, Frantisek Velecky, Hegedüs Erzsébet, Töröcski Mari, Gyöngyössi Katalin, Kozák András.

„Volt egy öregapó / Volt néki, volt néki, / Kilenc szép szál fia...” Kezdődik a román kolinda Bartók Béla-féle átköltése, a Cantata profana irodalmi ihletője. S így fejeződik be: „... A lábuk nem lép / Tűzhely hamujába / Csak puha avarba: / A szájuk nem iszik pohárból / Csak tisztá forrásból...” A szarvassá vált, s Bartók zenéje a szabadság és a természet diadala.

A nagy zenemű megszületése óta irodalmárok és képzőművészek csatlakoztak alkotásaihoz Bartók Cantatájához, s vált az a téma a magyar művészet egyik leg-szebb és legteretebélyesebb

fájává. Most Gyöngyössi Imre, a költőből lett film-rendező szegődött a Bartókot lefordító művészek sorába.

Az 1944-es sátorlajúhelyi börtönlázadás adta az inspirációt a rendezőnek filmje elkészítéséhez. Az embertelen körülmények között élő rabok életük árán is vállalják a kitörést. Tudatos forradalmárok és ösztönös lázadók, meglőtt férfiak és suhancok, lányok, asszonyok, terhes anyák, testvérek és szeretők vállalják a menekülés kockázatát — vállalják, akár az életük árán is, a szabadságot.

Gyöngyössi Imre nagyszerű, jelképes képsorokban idézi meg egy börtönbe zárt festető fiatalember művein keresztül is a „szarvassá változás” hősi és tragikus mozzanatát.

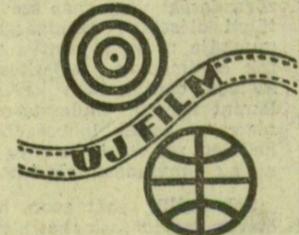
A szarvassá vált fiúk alkotói következőképpen jelölik meg filmjük műfaját: képsorok versben és zenében. Műfajok testvériségét igyekeztek megvalósítani,

Képző-művészeti kiállítás

A KPVD SZ XIV. kulturális napok egyik kiemelkedő rendezvényének, a KPVD SZ-hez tartozó vállalatok grafikusainak képzőművészeti kiállítását megnyitására tegnap, szombaton délelőtt került sor a Juhász Gyula Művelődési Ház nagytermében. A tárlaton tizennégy alkotó közel 60 festménye, grafikája, illetve intarziája és kisplasztikája szerepel. A bensőséges megnyitóra ünnepségen Lévai Lászlóné, a KPVD SZ megyei kulturális bizottság elnöke mondott beszédet, átadta a kiállítás három fődíját Máté Ottiliának festményeiért, Szabó Pálnak akvarelljeiért és Szemán Bélának grafikai alkotásaiért. Különdíjban részesült Csonka János, Zöllei Mária, Mráz János és Dönczi András. A műveket Szeles Zoltán művészettörténész értékelte. A kiállítás október 20-ig tekinthető meg, naponta 10-től 18 óráig.

Az utóbbi idők egyik leg-színvonalasabb amatőr kiállítását láthatják a Juhász Gyula Művelődési Házban az érdeklődők. Talán nem véletlenül, hiszen a most kiállított kirakatrendzők, dekoratőrök, grafikusok, tehát erős a kötődésük a képzőművészethez, vizuális kultúrához. Érdekes módon azonban nem dekoratív mű, kirakatterveket vagy alkalmazott grafikai műveket állították ki, inkább táblákat, képeket, grafikákat, akvarelleket. Kétségtelen, a kiállítók közül Máté Ottilia olajfestményei igazi tehetségről árulkodnak. Különösen díszlehatású városképei, melyek kristálytisztá megoldásaikkal emelkednek a mezőny fölé. Szabó Pál akvarellje a műfaj remekei. Emlékeztetek Szemán Béla és Csonka János grafikáit, Liliom András új utakat kereső Modern házak című képe, Zöllei Mária szimulánszerkesztésű alkotásait, Mráz János finom színekkel megoldott olajképe és Dönczi András intarziái.

T. L.

néha azonban túlbujázzott a költőiség, s ez a mondanivalok rovására ment. A gyönyörű fényképezés Kende János munkája. A szereplők igazi csapatmunkát végeztek, emlékezetes minden arc, minden mozdulat.

T. L.

Elismerés

Az Anyagmozgatás — Csomagolás '74 eseménysorozata tegnap, szombaton ért véget az MTA kongresszusi termében. A VIII. Országos Anyagmozgatási Konferencia záróülésén kiosztották a csomagolási verseny díjait, kitüntetések azoknak, akik élen jártak az anyagmozgatás és csomagolás fejlesztésében. Szegedről a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat vett részt a versenyben, a lánchurkolásos polietilén zsákja a Köny-

Mit tesznek a munkásokért?

Új klubok a Bartók művelődési központban

A város közepét, ahol a Bartók Béla Művelődési Központ áll, a kilométerek választják el a gyáraktól. Még sincs irdatlan távol a gyárak munkásaitól. Dr. Simoncsics Pálné igazgatónővel csak néhány terembe, klubszobába nyitottunk, a folyosókon festettek, kiállításokhoz hurcolkodtak, az idilli és perze átmeneti rendtelenség mögött, az ajtókon túlról viszont hívogató a kényelem. Fotelek, zongora, magnó, máshol népi hangszerek, fafaragású izléses bútorok — a kultúrhatárolt szokatlanul bőséges vendégmarasztaló. A Bartók művelődési központ nem panaszkodhat különösebben a népművelés korszerű, kis csoportos formáit is garantálhatja.

Ezúttal arra voltunk kíváncsiak, jut-e hely itt a munkások számára. — Természetesen — válaszol az igazgató, s mindjárt hozzátesszi, eddig sem feledkeztek meg rólunk, de a jövőben bővíteni szeretnék a lehetőségeket. — A fotóklub zömét munkások, technikusok alkotják, eieve úgy költöztek falaink közé, hogy üzemi dolgozók hozták létre a csoportot. A grafikai klub

tagjai érdeklődésük szerint verbuválódtak ruhagyáriakból, az építőktől, tervezőktől, a Minerva Színpad, mely az elmúlt napokig hozzánk tartozott, munkásfiatalok amatőr együttese, és sok ipari tanuló jár az énekkar próbáira is. Nem egy munkás váltott bérletet színháztörténelmi sorozatunkhoz, s látogatták a jogi ismeretterjesztő előadásainkat is.

— Ahhoz, hogy ne találomra, öletszerűen tágítsák a kört, szükségük lehet tájékoztató, eligazító adatokra; hol, milyen igények merülnek föl.

— Eppen ezért a József Attila Tudományegyetem KISZ-bizottságával, 60—90 egyetemistával feltérképezzük a városi üzemeket. Tapasztalatokat gyűjtünk ehhez Debrecenből, Salgótarjánból, s a népművelési intézet szakembereivel készítjük elő ezt a lelkes, vállalkozó kedvű egyetemista csoportot, mely igen sokat segíthet nekünk. Az adatlapok számítógépes feldolgozása, elemzése után tervezzük meg a jövőt, jó egy esztendő múlva.

— Es addig?
— A DÉLÉP munkásfiat-

taljai jelentkeztek filmklubunkba, ahol megfelelő be rendezéseink révén a vetítések, filmviták közben technikai kérdésekkel foglalkoznak. A népfronttal közösen szervezett Kerbarátok köre a szabad idő eltöltésének egyik, napjainkban elterjedt és vonzó lehetőségét mutatja be, szakirodalommal, elméleti előadásokkal. A munkás-magnós klub szervezése is az üzemekben történik, a klub célja, hogy a könnyűzene mellett ablakot tárjon az értékesebb muzsika birodalmára. Pódiumon a gyármottóval most fontolgatjuk az üzemieknek, megismerik napok tervét, ahol termék kiállítás, ankt és más műsoros rendezvények tennék teljessé a gyár egy napját a Bartók művelődési központban. Ha csak annyit profiltálhatunk belőle, hogy ma-gunk is bemutatkozhatunk az üzemieknek, megismerik a házat belülről is — már nyertünk. És még valamit. December 15-én Tápai Lajos szegedi munkásfestő emlékkiállítását rendezzük meg, testvérének, Tápai Antal szobrászművésznek bevezetőjével.

N. L.

Színészek — Szegedről

A napokban volt a Pesti Színházban Aldo Nicolai *Hárman a padon* című háromszereplős darabjának nagyszerű bemutatója: Bilicsi Tivadarral, Bulla Elmával és Páger Antallal. A bemutató előtt az egyik fővárosi lapban mindhárom dicsérőleg nyilatkoztak szerepeikről: — Ez igazi örömdarab — mondta lelkesen Bilicsi — és afféle jutalomjáték mindhármunknak — tette hozzá Páger, majd így folytatta: — „Egyébként nem könnyű színpadi feladat, amikor minden támasztékunk egy pad és egy pódium. Nincs maszk, nincs paróka, a saját öreg arcunkkal, testünkkel játszunk. Nincs mibe kapaszkodnunk. Csak egymásba.”

— Akár egy kamarakoncerten a prim, a szekund és a mélyhegedű — teszi hozzá Bilicsi —, úgy kell egymás rezdülésére reagálnunk. — Szerencsére nem ma kezdtük — mondja Páger. Szegeden játszottunk először Billel 1925-ben. Igen, majdnem ötven éve. Pályánk azóta, ha kitérőkkel is, sokszor összekapcsolódott...

A két kitűnő pesti művészek ez a beszélgetése, szerelemzése régi nosztalgiaikat ébreszt. Bilicsi Tivadar hetvenéves születésnapjára küldött gratulációra akkor, többek között, így válaszolt: „... Nagyon jól emlékszem az együtt töltött darvadozásokra. Kérdésem: lehet ilyesmit elfelejteni? Nem! Különösen, ha az emlékek szé-

pek, kedvesek, felejthetetlenek... Jól emlékszem, a kezdeti időkben egy rólam szóló cikkben ez állt: Ha Bilicsi Tivadar továbbra is ilyen szerepeket, ilyen jól fog játszani, akkor nagyon fogja Szegedet szeretni. Jó szerepeket kaptam, következőképp, még ma is szeretem Szegedet. Andor Zsigárd, Tarnay Ernőt gyakran emlegetem, mint pályám elindítóit, és az akkori kollégákkal való együttműködésem a legkedvesebb emlékeim közé tartozik...”

Legutóval találkozásunk alkalmával Bilicsi így beszélt: „Maradandó emlékem, hogy onnan indultam és kerültem Pestre, és az akkori Színház és Társaság kritikája, mely azt írta, hogy ha szerepeimet a jövőben is olyan művészi fokon játszom, mint eddig, akkor a szegedi közönség nem lesz hálátlan. Erre a kritikára nem tudok elfogódottság nélkül visszagondolni...”

Páger Antal Tamás utcai villájában beszélt szegedi emlékeiről:

— A Szegeden töltött öt év mély nyomokat hagyott

bennem, és rányomta bélyegét egész színházi pályámra. Eleinte csak operettekben játszottam, csak később kezdtem karakter szerepeket alakítani. A városi háziké- zelésben érte fénykorát a szegedi színház. Tarnay Ernő volt az igazgató és Táray Ferenc, Neményi Lili, Bilicsi Tivadar, Kiss Manyi, Jávor Pál, Ajtay Andor és Földényi László a társulat tagjai... Feledhetetlen Móra Ferenc Aranyosfürő bará- nyának bemutatója 1929-ben... No és a legnagyobb tisztelettel és meghatódottsággal kell emlékezmem egy- kori osztályfőnökömre, későbbi jó barátomra, Juhász Gyulára... Nem tudom elfelejteni: már diákkoromban azt mondta, hogy nagy színész lesz belőlem. Perse jót neveltünk ezen. Mondtam is Juhásznak: kár volt ezért a komolytalan jóslatért... A sok emléken kívül hálával és köszönettel tudok visszaemlékezni a szegedi évekre — mondta Páger, beszélgetésünk befejezéséül — mely komoly színészi pályám indítója volt. Jenő István

Pasquale Nr. 3

Péntek este megint új fel- állásban kacagta végig a közönség Donizzetti vígope- ráját, a *Don Pasquale*. Az operatársulat idén szerződtetett két fiatalja mutatkozott be az úgynevezett harmadik szereposztásban, mely egy- általán nem tűnt harmad- rangúnak. A szép hangú, könnyen és felszabadultan éneklő Zsádon Andrea (No- rina) még sok kellemes meglepetést ígér az operabará- toknak, technikailag képzett, színpadi alkat, s ha a ma- gasabb szölamokban is kellő biztonyságot szerez, hosszú időre garantálhatja a műfaj szoprán szerepeit.

Poór Péter látványos pá- lyát hagyott oda az opera- színpadért. Tánccalival már nevet-rangot vívott ki, s hogy fölmerve lehetősé-

geit a tűnékenyebb siker- árából most egy göröngyö- sebb út ösvényein igyekszik csapást vágni magának, ro- konszenves. Bizonyára tud- ja, sokat kell még tanulnia, de péntek este mi is láttuk, megéri. Mert az „ajaj, feke- te vonatot” mérföldek vá- lasztják el még Malatestától is, s hogy ezt a távolságot elegánsan, különösebb lám- paláz nélkül vészelte át, több mint biztató: ígért.

A sikeresen bemutatkozó két fiatal énekes külön sze- rencséje, hogy az orchester- ből Szalatsy István karmes- ter gondos figyelme, a szín- padról meg a kitűnő Gregor József humora, bátorító ru- tinja segítette át őket a tűz- keresztségen. Mindannyiok- nak szólt a vastaps.

L. N.